

Atalanta

Financieel Meerjaren Perspectief Atalanta

Versie 06-02-2012

(Vastgesteld door burgemeester en wethouders 14 februari 2012)

www.emmen.nl/Atalanta

Centrumontwikkeling dierenpark-theater Emmen

Atalanta leidt tot één mooi, uitnodigend en goed bereikbaar centrumgebied waar van alles te beleven is; een nieuw Belevenspark (dierenpark met theater), een uniek 'mensenpark' verbonden door een levendig centrumplein.

Projectbureau Atalanta
Postbus 30.001
7800 RA Emmen
t 14 0591
i www.emmen.nl/atalanta

INHOUD

Hoofdstuk 1: Indicatieve meerjaren investeringsplanning Atalanta	3
1.1. Inleiding	3
1.2. Uitgangspunten	4
1.3. Ontwikkelingen en verwerkte mutaties t.o.v. vorig FMP van 30-1-2010	7
1.4. Meerjaren investerings- en dekkingsramingen Atalanta	10
1.5. Totale meerjarenprognose Atalanta	18
Hoofdstuk 2: Risico's	22
2.1. Risicoprofiel dekking gemeentelijke investeringen Atalanta	22
2.2. Risico's m.b.t. indicatieve investeringsramingen en indicatieve dekking gemeentelijke investeringen Atalanta	26
2.2.1. Risico's ten aanzien van investeringsramingen en calculaties Atalanta	26
2.2.2. Risico's ten aanzien van dekking gemeentelijke investeringen Atalanta	27

informatie:

Programmabureau Centrumvernieuwing Emmen

Hoofdstuk 1: Indicatieve meerjaren investeringsplanning Atalanta

1.1. Inleiding

Het Financieel Meerjarenperspectief betreft een Atalanta-product. Dit betekent dat alleen Atalanta-projecten hierin zijn opgenomen en niet de andere projecten binnen Centrumvernieuwing Emmen (CvE). Dit omdat de raad, in het kader van het besluit van 18 december 2008, Atalanta afzonderlijk inzichtelijk wil houden en tevens omdat verschuivingen in financiering / dekking, etc. in principe alleen mogelijk zijn binnen Atalanta. Ook DPE en DPE Next vormen geen primair onderdeel van het Financieel Meerjarenperspectief Atalanta (FMP). In hoofdstuk 1.5 van dit FMP is afzonderlijk een paragraaf Dierenpark Emmen (DPE / DPE Next) opgenomen, waarin kort wordt ingegaan op de bijdragen en financiering van DPE / DPE Next vanuit de gemeente en de dekking van de kosten hiervan.

De in het Financieel meerjarenperspectief (FMP) opgenomen indicatieve meerjaren investeringsplanning Atalanta (hierna de investeringsplanning) betreft een uitwerking van de investeringen en dekking van investeringen naar jaarschijven om op deze wijze meer inzicht te krijgen in de planning van de financiering en de dekking van investeringen Atalanta. De ramingen van de investeringen en dekking naar jaarschijven betreffen een globale inschatting op basis van de actuele planning.

Aangezien meer gedetailleerde en verder uitgewerkte investeringsplanningen pas beschikbaar zullen zijn bij aanvang van de realisatiefase wordt in eerste instantie uitgegaan van een globale inschatting. Naarmate het project vordert en we dichterbij de realisatiefase komen zal de investeringsplanning nader worden gedetailleerd en gespecificeerd. Op dit moment heeft de investeringsplanning nog een globaal en richtinggevend karakter. Doordat de detaillering en verdere onderbouwing voor de diverse projectonderdelen in relatie tot de fasering in tijd verschilt, is ook de hardheid van de diverse investeringsramingen in het financieel meerjarenperspectief verschillend.

De meerjaren investeringsplanning Atalanta wordt binnen het programmabureau Centrumvernieuwing Emmen regelmatig geactualiseerd en bijgewerkt.

In de voorbereidingsfase is het belangrijk om bij de verdere uitwerking van Atalanta, binnen de kaders van het raadsbesluit van 18 december 2008, de vrijheid te houden om enerzijds investeringsramingen verder te optimaliseren (rekening houdende met de verdere ontwikkeling van het project) en anderzijds de inzet van dekkingsmiddelen binnen Atalanta optimaal te benutten.

De (voorlopige) indicatieve dekking van de gemeentelijke investeringen Atalanta, zoals opgenomen in de indicatieve meerjaren investerings- en dekkingsramingen Atalanta, is niet voor alle posten / bronnen even hard. In het risicoprofiel dekking gemeentelijke investeringen Atalanta wordt de hardheid van de dekking in beeld gebracht.

1.2. Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het opstellen van het financieel meerjarenperspectief (FMP):

Investerings:

1. De indicatieve investeringsbedragen, betreffen globale financiële richtbedragen (kader) gebaseerd op het prijspeil 1-1-2008, exclusief BTW. Het raadsbesluit van 18 december 2008 wordt als financieel kader gehanteerd voor de gemeentelijke inzet. Vooralnog wordt uitgegaan van de investeringsramingen zoals vermeld in het besluit van 18 december 2008, totdat middels uitvoeringskredieten / aanbestedingen hierover definitieve duidelijkheid ontstaat.
2. De investeringsramingen, betreft investeringsramingen inclusief circa 15% onvoorzien. Voor enkele posten (verplaatsingsvergoeding DPE, bijdragen aan projecten, te verstrekken lening WvdO) wordt geen rekening gehouden met onvoorzien, aangezien het hier reeds afgesproken bijdragen betreft.
3. In de investeringsramingen is rekening gehouden met het toe te rekenen deel van de algemene proces- en voorbereidingskosten Atalanta, voor zover deze voorbereidings- en proceskosten Atalanta niet ten laste van de gemeentelijke exploitatie gebracht worden.

Indexering:

4. De globale investeringsramingen op basis van prijspeil 1-1-2008 zijn niet geïndexeerd. Door het college van B&W is aangegeven dat de indexering / inflatie op “nihil” moet worden gesteld, aangezien de inflatie op dit moment erg laag is en de aanbestedingsresultaten de laatste tijd, mede vanwege de huidige economische crisis, gunstig uitvallen. Indien op basis van nadere calculaties en aanbestedingen blijkt dat indexering noodzakelijk is, zal dit leiden tot een bijstelling van het financieel meerjarenperspectief. Tot op heden is dit echter nog niet het geval.

Financieringskosten:

5. De financieringskosten tot het moment van ingebruikname, betreffende de rentekosten “tijdens de bouw”, worden verantwoord in de gemeentelijke exploitatie en gedekt uit de binnen de gemeentelijke exploitatie geraamde budgetten in relatie tot Atalanta. Vanaf het moment van ingebruikname komen de kapitaallasten (rente en afschrijving) die voortvloeien uit de betreffende investering ten laste van de desbetreffende onderdelen van de gemeentelijke exploitatie.
6. Voor de berekening van de financieringskosten is een rentepercentage van 4,25% gehanteerd (tot en met 2010 was dit rentepercentage 4,5%). De financieringskosten werden tot en met 2010 berekend over de boekwaarde per 1 januari van het betreffende boekjaar. Vanaf 2011 worden de financieringskosten in het kader van het FMP berekend over de gemiddelde boekwaarde aan het begin en aan het einde van het jaar.

7. De financieringskosten worden berekend over het bedrag van de investering, minus de ontvangen subsidies en bijdragen van derden en minus de inzet van eigen gemeentelijke middelen uit reserves. De financieringslasten worden derhalve berekend over de te financieren “netto” investering.
8. Voor wat betreft de berekening van de financieringskosten ten aanzien van de verplaatsingskostenvergoeding aan DPE van € 65,5 miljoen wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de betaling van de gemeente aan DPE het investeringsritme van DPE volgt. Dit financieringsritme is in het kader van het bedrijfsplan DPE Next 7.0a ook afgestemd met DPE.

Kapitaallasten:

9. Voor de bepaling van de kapitaallasten en de dekking van de kapitaallasten in het kader van Atalanta is het uitgangspunt gehanteerd, dat alle investeringen binnen Atalanta (tunnel, infrastructuur, plein, theater, parkeergarages, etc.) in 40 jaar worden afgeschreven. Deze afschrijvingstermijnen passen binnen het afschrijvingsbeleid van de gemeente Emmen, zoals vastgelegd in de nota activabeleid. Voor de parkeergarages, Wereld van de Ontmoeting en het Theater is uitgegaan van annuïtaire afschrijving (omdat hier tariefsvergoedingen, danwel huuropbrengsten tegenover staan); voor alle andere investeringen is uitgegaan van lineaire afschrijving. Voor de bepaling van de kapitaallasten is gerekend met een rentepercentage van 4,25% (was 4,5%).

Dekking / financiering:

10. Voor de bepaling van de dekking / financiering, wordt er van uitgegaan dat de inzet van eigen gemeentelijke middelen uit reserves en de ontvangst van subsidies en bijdragen van derden een gelijk verloop kennen met de investeringen waarop deze middelen en bijdragen betrekking hebben. Deze middelen en bijdragen worden daarom verhoudingsgewijs in het zelfde jaar als opbrengst verantwoord als in het jaar waarin de kosten worden gemaakt. Op basis van dit uitgangspunt blijven de financieringskosten zo laag mogelijk. Mocht dit uitgangspunt in werkelijkheid niet gerealiseerd kunnen worden dan leidt dit tot (veel) hogere financieringskosten voor de gemeente. Voor de € 17 miljoen dekking met een hoog risico (ministerie VROM) is er voor de berekening van de financieringskosten vanuit gegaan dat dit bedrag tot en met 2015 door de gemeente Emmen moet worden voorgefinancierd.
11. Met betrekking tot de parkeergarage(s) wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de kapitaallasten die voortvloeien uit de stichting van de parkeergarage(s) (investering door gemeente) voor 100% worden gedekt uit de opbrengsten parkeerexploitatie.
12. Met betrekking tot de Wereld van de Ontmoeting wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de kapitaallasten, die voortvloeien uit de stichtingskosten van het niet openbaar toegankelijk deel van de Wereld van de Ontmoeting (investering door gemeente), volledig worden gedekt uit de huuropbrengst die DPE betaalt aan de gemeente voor de huur van de Wereld van de Ontmoeting (WvdO).
13. Met betrekking tot de stichtingskosten van het Theater wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de bekostiging van het gebouw voor wat betreft het aandeel van het Theater hierin, wordt gedekt door de gemeente. Daarnaast zal de gemeente € 500.000 subsidiëren in de onrendabele top van het culturele programma van het Theater in relatie tot de vereisten vanuit de gemeente in dit kader.

14. Alle beschikbare budgetten (inclusief die voor kapitaallasten) in de gemeentelijke exploitatie 2009 en volgende jaren in relatie tot Atalanta zullen volledig worden aangewend voor de realisatie van Atalanta.
De geraamde budgetten voor culturele programmering zijn hierbij buiten beschouwing gelaten.

De beschikbare budgetten binnen de gemeentelijke exploitatie zullen worden ingezet voor de dekking van kapitaallasten, financieringskosten tijdens de bouw en algemene proces- en voorbereidingskosten Atalanta (voor zover deze kosten niet geactiveerd worden).

In het kader van de egalisatie van jaarlijkse overschotten en tekorten op deze exploitatiebudgetten is een bestemmingsreserve Atalanta ingesteld.

1.3. Ontwikkelingen en verwerkte mutaties ten opzichte van vorig FMP van 30 november 2010

Ontwikkelingen:

Middels een korte opsomming wordt hierna een aantal belangrijke ontwikkelingen weergegeven die in deze versie van het financieel meerjarenperspectief zijn verwerkt:

- Renteomslagpercentage is met ingang van 2011 aangepast van 4,5% naar 4,25%.
- Incidentele bezuinigingen 2011 (bijna € 1,1 miljoen) en 2012 (circa € 1,4 miljoen) op in gemeentelijke exploitatie beschikbare budgetten voor Atalanta.
- Afstemming planning Atalanta / Centrumvernieuwing Emmen op planning realisatie DPE Next.
- Nadere uitwerking en detaillering van de samenstellende delen van de projecten “Hondsrugwegtunnel”, “Bijkomende infra-werken” en “Plein” binnen “De Verbinding”.
- Besluitvorming van 20 december 2010 en 3 oktober 2011 met betrekking tot DPE Next.

Verwerkte mutaties:

De belangrijkste mutaties in het geactualiseerde FMP ten opzichte van het FMP van 30 november 2011 zijn hierna kort weergegeven.

- De meerjarenraming algemene proces- en voorbereidingskosten CvE / Atalanta is volledig opnieuw opgesteld o.b.v. het inzicht op dit moment. Er is hierbij rekening gehouden met de verbreding naar het programma Centrumvernieuwing Emmen. De kosten van het programma CvE zijn opgenomen in de meerjarenramingen programmabureau CvE en daarom is er ook uitgegaan van een toerekening van € 750.000 aan algemene proces- en voorbereidingskosten CvE / Atalanta aan de andere projecten CvE. Deze bijdrage is in mindering gebracht op de algemene proces- en voorbereidingskosten. Tevens is bij de raming nu ook rekening gehouden met de jaarschijf 2015 aangezien het project langer doorloopt dan aanvankelijk gepland (vorig FMP was t/m 2014 geraamd).
- Incidentele bezuinigingen 2011 (bijna € 1,1 miljoen) en 2012 (circa € 1,4 miljoen) op in gemeentelijke exploitatie beschikbare budgetten voor Atalanta zijn in dit FMP verwerkt.
- In het geactualiseerde FMP wordt vooralsnog uitgegaan van / aansluiting gezocht bij de investeringsramingen, zoals vermeld in het besluit van 18 december 2008, totdat, middels uitvoeringskredieten / aanbestedingen, hierover definitieve duidelijkheid ontstaat. Ook in de voorgaande FMP's Atalanta werd uitgegaan van de investeringsramingen volgens raadsbesluit van 18 december 2008.
- Rente is met ingang van 1 januari 2011 aangepast van 4,5% naar 4,25% in verband met de aanpassing van het renteomslagpercentage. Dit heeft zowel gevolgen voor de berekende financieringslasten als voor de beschikbare bedragen voor investeringen op basis van de omrekening van de budgetten voor kapitaallasten.

- De inbreng van de traverse van € 4 miljoen uit het vorige FMP (inbreng in WvdO en dekking uit verhuuropbengst aan DPE van de Wereld van de Ontmoeting) is in dit FMP niet meer opgenomen. Dit in verband met de besluitvorming van 20 december 2010 en 3 oktober 2011 ten aanzien van de Traverse. Traverse zal namelijk niet meer aan DPE in rekening gebracht worden en kan derhalve ook niet ingebracht worden in de Wereld van de Ontmoeting, aangezien hier geen dekking meer voor is. Er zal binnen de gemeentelijke begroting, danwel de gemeentelijke reserves nog dekking gezocht moeten worden voor de kapitaallasten van de Traverse met ingang van 1 juli 2015, danwel voor de afboeking van de restant boekwaarde van de Traverse.

Boekwaarde / dekking boekwaarde Traverse / P-Zuid

Bedrag	Toelichting	Dekking
0,5 mln	Reeds regulier afgeschreven. Boekwaarde 31-12-2010 € 3,45 miljoen	Erfpachtopbrengst Traverse / P-Zuid
0,7 mln	Afschrijvingscomponent i.r.t. buiteninvorderingstelling erfpacht P-Zuid / Traverse voor 5 jaar (2010-2015)	Gemeentelijk budget ter dekking van kosten overbrugging DPE (€ 600.000)
1,2 mln	Afsplitsing boekwaarde P-Zuid (per 1-7-2015)	Toekomstige erfpacht P-Zuid (na 2015)
1,6 mln	Restant boekwaarde Traverse per 1 juli 2015	Nog te dekken
4,0 mln	In te brengen boekwaarde Traverse / P-Zuid o.b.v. FMP 30-11-2010	

- De fasering van de investeringen en ontvangst van subsidies / bijdragen is geactualiseerd n.a.v. de gewijzigde planning van de realisatie.
- Bij de raming van de ontvangsten van subsidies en bijdragen is rekening gehouden met het feit dat er in de jaren 2009 t/m 2011 nog slechts in zeer beperkte mate subsidies en bijdragen zijn ontvangen en er nog geen daadwerkelijke onttrekkingen aan reserves hebben plaatsgevonden.
- De € 17 miljoen Rijksbijdrage voor de locatie Hoofdstraat is als dekking met een hoog risico in het FMP opgenomen. Omdat hier op dit moment nog geen zekerheid over bestaat is er in het FMP in relatie tot de financieringskosten vanuit gegaan dat dit bedrag pas begin 2016 wordt ontvangen en dat de gemeente deze nog te verkrijgen bijdrage tot dit moment moet voorfinancieren. In het FMP Atalanta van 30 november 2010 werd er nog vanuit gegaan dat de ontvangst van deze bijdrage gelijke tred zou houden met de hier tegenover staande uitgaven.

PM. De aanpassing markt, zoals opgenomen in de EFRO-aanvraag “De economie van de Verbinding”, is (nog) geen Atalanta-project en derhalve (nog) niet opgenomen in het FMP Atalanta. De totale subsidiabele investering voor de aanpassing van de markt op basis van de EFRO-aanvraag “De economie van de Verbinding” bedraagt € 2,459 miljoen; hiervoor is € 1,038 miljoen EFRO-subsidie en € 0,519 co-financiering provincie Drenthe vanuit RSP+ middelen toegekend. De gemeente dient zelf € 0,902 miljoen bij te dragen als co-financiering voor de aanpassing van de markt.

In onderstaand overzicht zijn de mutaties in de totale dekking van de gemeentelijke investeringen Atalanta in het geactualiseerde FMP ten opzichte van het FMP van 30 november 2010 opgenomen:

Mutaties in indicatieve dekking geactualiseerd FMP januari 2012 t.o.v. FMP 30 november 2010 (Atalanta)

	FMP 30-11-10	FMP jan-12	Mutatie	Toelichting
Gemeentelijke reserves				Geen wijzigingen*
Totaal			0,0	
Gemeentelijke kapitaallasten				Toename beschikbare dekking voor investering a.g.v. aanpassing rente van 4,5% naar 4,25%**
Dekking uit kapitaallasten	64,1	66,2	2,1	
Totaal			2,1	
Subsidies en bijdragen				Geen wijzigingen
Totaal			0,0	
Exploitaties				Op basis van besluitvorming door de raad zal de Traverse niet meer aan DPE in rekening gebracht worden.***
Exploitatie vastgoed	22,1	18,1	-4,0	
Totaal			-4,0	
Nog ongedekt				Geen wijzigingen
Nog ongedekte investeringen			0,0	
Totaal			0,0	

* Met de inzet van € 7 miljoen uit de reserve SIOF voor bijdragen aan DPE Next (€ 5 miljoen beplanting en € 2 miljoen Vriendenaandeel) op basis van besluitvorming 20 december 2010 en 3 oktober 2011 is hier geen rekening gehouden, aangezien dit geen onderdeel uitmaakt van het FMP Atalanta.

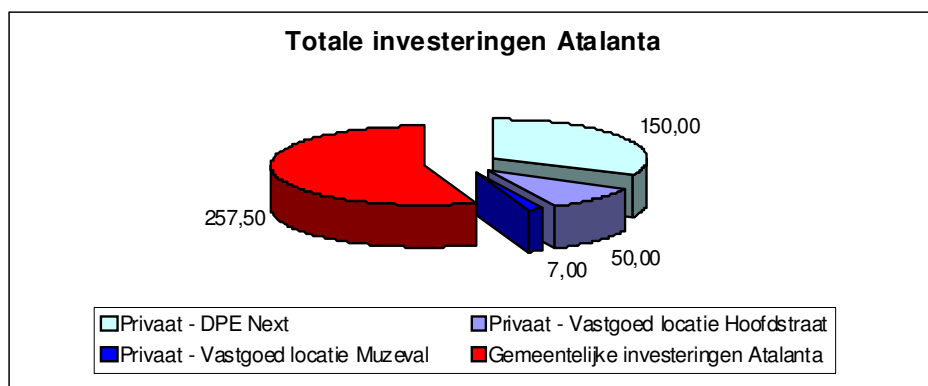
** Deze toename van beschikbare dekking voor investeringen a.g.v. de renteaanpassing is nog niet daadwerkelijk als dekking aangewend.

*** In voorgaand FMP wordt nog uitgegaan van inbreng van de boekwaarde Traverse / P-zuid in de investering van de Wereld van de Ontmoeting, waarbij het uitgangspunt was dat de kapitaallasten van deze investering / inbreng afgedekt zou worden uit de opbrengst verhuur WvdO. Doordat ook de boekwaarde Traverse / P-Zuid van € 4 miljoen niet meer in het FMP is opgenomen, heeft dit op het FMP per saldo geen invloed. Er zal binnen de gemeentelijke begroting, danwel de gemeentelijke reserves nog dekking gezocht moeten worden voor de kapitaallasten van de Traverse met ingang van 1 juli 2015, danwel voor de afboeking van de restant boekwaarde van de Traverse.

1.4. Meerjaren investerings- en dekkingsramingen Atalanta

Totale indicatieve investeringsomvang Atalanta

De totale indicatieve investeringsomvang Atalanta bedraagt € 464,5 miljoen (€ 468,5 o.b.v. de financiële kaders uit het raadsbesluit Atalanta van 18 december 2008 minus € 4 miljoen inbreng Traverse / P-Zuid). Deze totale investeringsomvang bestaat voor € 207 miljoen uit private investeringen door derden en € 257,5 miljoen gemeentelijke investeringen Atalanta (€ 261,5 miljoen minus € 4 miljoen inbreng Traverse / P-Zuid). De genoemde private investeringen door derden vallen buiten de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Totale investeringen Atalanta	
Privaat - DPE Next	150,00
Privaat - Vastgoed locatie Hoofdstraat	50,00
Privaat - Vastgoed locatie Muzeval	7,00
Gemeentelijke investeringen Atalanta	257,50
Totale investering	464,50

Op basis van de businesscase DPE Next versie 7.0a van augustus 2011 bedraagt de private investering van DPE voor de realisatie van DPE Next € 145 miljoen (exclusief € 40 miljoen Theater en € 20 miljoen Wereld van de Ontmoeting), in plaats van de in 2008 indicatief geraamde € 150 miljoen. Zoals hiervoor reeds is aangegeven behoren deze private investeringen tot de verantwoordelijkheid van DPE.

Algemene proces- en voorbereidingskosten programma Centrumvernieuwing Emmen (CvE):

Door het programmabureau Centrumvernieuwing Emmen worden diverse voorbereidings- en proceskosten gemaakt in het kader van de voorbereiding, ontwikkeling en beheersing van Atalanta en de diverse te onderscheiden (deel)projecten binnen de scope van Atalanta.

De meerjarenraming algemene proces- en voorbereidingskosten programma CvE is geactualiseerd o.b.v. het inzicht op dit moment. Er is hierbij rekening gehouden met de verbreding naar het programma Centrumvernieuwing Emmen. De kosten van het programma CvE zijn opgenomen in de meerjarenramingen programmabureau CvE en daarom is er ook uitgegaan van een toerekening van € 750.000 aan algemene proces- en voorbereidingskosten programma CvE over de programmaperiode aan de andere projecten binnen CvE. Deze bijdrage is in mindering gebracht op de algemene proces- en voorbereidingskosten, zoals in de onderstaande tabel opgenomen. Tevens is bij de raming nu ook rekening gehouden met de jaarschijf 2015 aangezien het project langer doorloopt dan aanvankelijk gepland (vorig FMP was t/m 2014 geraamd).

De algemene proces- en voorbereidingskosten programma CvE (kosten programmabureau Centrumvernieuwing Emmen en kosten ontwikkelprojecten Atalanta) worden deels ten laste gebracht van de gemeentelijke exploitatie (met name voor die kosten waarvoor activeren op basis van de BBV-voorschriften niet is toegestaan). De rest van de algemene proces- en voorbereidingskosten wordt geactiveerd en middels een vooraf bepaalde verdeling toegerekend aan de uitvoeringsprojecten Atalanta.

In onderstaande tabel is een meerjarenraming van de algemene proces- en voorbereidingskosten programma CvE opgenomen.

Meerjarenraming algemene proces- en voorbereidingskosten programma Centrumvernieuwing Emmen (indicatief)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totaal
Raming van algemene proces- en voorbereidingskosten programma CvE	1,771	2,383	3,640	3,850	1,750	2,400	2,300	-	-	18,094
Ten laste van gemeentelijke exploitatie	0,435	0,680	0,954	0,850	0,725	0,550	0,400	-	-	4,594
Te activeren (t.l.v. uitvoeringsprojecten)	1,336	1,703	2,686	3,000	1,025	1,850	1,900	-	-	13,500

In onderstaande tabel is de geraamde toerekening van de algemene proces- en voorbereidingskosten programma Centrumvernieuwing Emmen aan de diverse uitvoeringsprojecten Atalanta aangegeven.

Raming toerekening algemene proces- en voorbereidingskosten programma Centrumvernieuwing Emmen aan uitvoeringsprojecten	Totaal	Procentueel per project	Bedrag per project	Totaal
<u>Verbinding</u>		44,44%	6.000.000	
Tunnel Hondsrugweg	24,07%			24,07%
	3.250.000			3.250.000
Bijkomende infra-werken	9,26%			9,26%
	1.250.000			1.250.000
Parkeergarage 1	0,00%			0,00%
	-			-
Parkeergarage 2	1,85%			1,85%
	250.000			250.000
Plein	9,26%			9,26%
	1.250.000			1.250.000
<u>Bereikbaar Emmen Centrum</u>		5,56%	750.000	
Aansluitingen N34	0,00%			0,00%
	-			-
Reconstructie Boermarkeweg	5,56%			5,56%
	750.000			750.000
<u>Centrum-West</u>		24,07%	3.250.000	
Theater	16,05%			16,05%
	2.166.667			2.166.667
Wereld v.d. Ontmoeting	8,02%			8,02%
	1.083.333			1.083.333
DPE Next				
<u>Locatie Hoofdstraat (grondexploitatie)</u>		25,93%	3.500.000	
Ontwikkeling locatie Hoofdstraat	25,93%			25,93%
	3.500.000			3.500.000
Vastgoed door derden locatie Hoofdstraat				
<u>Overige grondexploitaties</u>				
Ontwikkeling locatie Muzeval	0,00%			0,00%
	-			-
Vastgoed door derden locatie Muzeval				
Totaal investeringen *	100,0%	100,0%	13.500.000	100,0%
<i>excl. indexering en financieringskosten</i>	<i>13.500.000</i>			<i>13.500.000</i>

De te activeren algemene proces- en voorbereidingskosten programma CvE maken onderdeel uit van de totale indicatieve investeringsbedragen, zoals opgenomen in het financieel meerjarenperspectief Atalanta.

Indicatieve meerjaren investeringsplanning Atalanta

Meerjarenraming gemeentelijke investeringen Atalanta (Indicatief)	Gemeente (huidig FMP)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totaal
De Verbinding											
Tunnel Hondsrugweg	45,000	0,397	1,183	1,159	3,075	26,134	12,595	0,457	-	-	45,000
Bijkomende infra-werken	12,000	0,124	0,158	0,249	0,870	4,132	3,879	2,588	-	-	12,000
Parkeergarage 1	14,750	8,689	6,346	0,285	-	-	-	-	-	-	14,750
Parkeergarage 2	12,250	0,025	0,032	0,050	2,456	9,619	0,034	0,035	-	-	12,250
Plein	12,000	0,124	0,158	0,249	0,368	0,635	8,321	2,146	-	-	12,000
Traverse (afb. BW / vervallen erfpachtverg.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bereikbaar Emmen Centrum											
Aanpassing aansluiting N34	1,000	-	-	-	0,030	0,040	0,465	0,465	-	-	1,000
Reconstructie Boermarkeweg	14,000	0,074	0,095	0,149	0,392	0,357	6,465	6,468	-	-	14,000
Centrum-West											
Theater	40,000	0,594	0,414	0,532	0,860	0,456	18,589	18,555	-	-	40,000
Wereld v. d. Ontmoeting	20,000	0,297	0,207	0,266	0,430	0,228	9,294	9,277	-	-	20,000
Inbreng BW Traverse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DPE Next	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Locatie Hoofdstraat											
Ontwikkeling locatie Hoofdstraat (grondexploitatie)	85,500	2,646	3,442	2,996	11,681	21,514	27,155	2,220	5,618	8,228	85,500
Vastgoed door derden locatie Hoofdstraat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige grondexploitaties											
Ontwikkeling locatie Muzeval (grondexploitatie)	1,000	-	-	-	-	-	0,045	0,045	0,370	0,540	1,000
Vastgoed door derden locatie Muzeval	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal investeringen Atalanta* <i>excl. indexering en financieringskosten</i>	257,500	12,969	12,034	5,365	20,161	63,116	86,843	42,257	5,988	8,768	257,500

* Bedragen zijn exclusief BTW en gebaseerd op het prijspeil 1-1-2008

Totaal gemeentelijke investeringen bedraagt € 257,5 miljoen. Dit was in het vorig FMP € 261,5 miljoen. Dit is het gevolg van het feit dat de inbreng Traverse van € 4 miljoen niet meer in het geactualiseerd FMP is opgenomen. Dit als gevolg van besluitvorming van december 2010 en oktober 2011 ten aanzien van de Traverse.

Indicatieve meerjarenraming subsidies en bijdragen en inzet van gemeentelijke reserves voor Atalanta

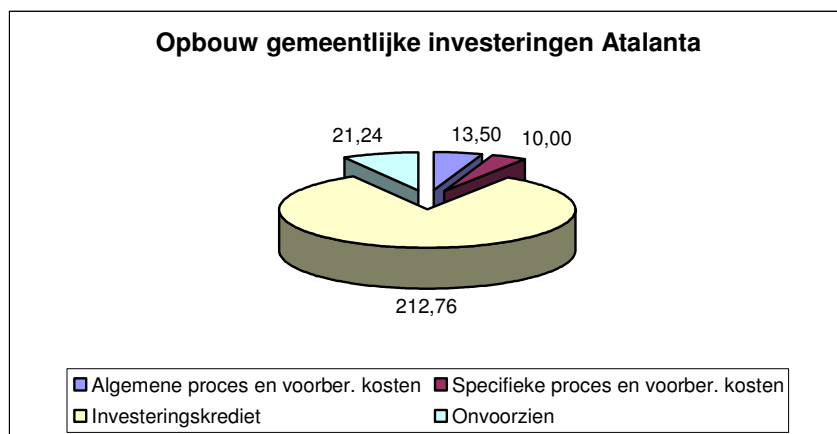
Meerjarenraming subsidies/bijdragen en inzet reserves t.b.v. Atalanta (Indicatief)	Gemeente (huidig FMP)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totaal
<u>De Verbinding</u>											
Tunnel Hondsrugweg	32,827	-	0,565	0,341	2,322	19,740	9,514	0,345	-	-	32,827
Bijkomende infra-werken	7,857	-	-	-	0,596	2,831	2,657	1,773	-	-	7,857
Parkeergarage 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Parkeergarage 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Plein	7,393	-	-	-	0,237	0,409	5,364	1,383	-	-	7,393
Traverse (afboeking boekwaarde)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Bereikbaar Emmen Centrum</u>											
Aanpassing aansluiting N34	0,745	-	-	-	0,022	0,030	0,346	0,346	-	-	0,745
Reconstructie Boermarkeweg	10,430	-	-	-	0,299	0,272	4,929	4,931	-	-	10,430
<u>Centrum-West</u>											
Theater	2,000	-	-	-	0,045	0,024	0,967	0,965	-	-	2,000
Wereld v. d. Ontmoeting	1,235	-	-	-	0,028	0,015	0,597	0,596	-	-	1,235
Inbreng BW Traverse	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DPE Next	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Locatie Hoofdstraat (grondexploitatie)</u>											
Ontwikkeling locatie Hoofdstraat (grondexploitatie)	65,500	-	-	-	9,054	16,676	21,049	1,721	17,000	-	65,500
Vastgoed door derden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Overige grondexploitaties</u>											
Ontwikkeling locatie Muzeval (grondexploitatie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vastgoed door derden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal inkomsten Atalanta	127,988	-	0,565	0,341	12,603	39,996	45,422	12,060	17,000	-	127,988
Netto investering Atalanta (na aftrek van subsidies/bijdragen en inzet reserves)	129,512	12,969	11,469	5,024	7,558	23,120	41,421	30,197	11,012	8,768	129,512

De fasering van de investeringen en de ontvangst van subsidies en bijdragen is geactualiseerd n.a.v. de gewijzigde planning van de realisatie. De toerekening van inzet van gemeentelijke reserves en ontvangsten van subsidies en bijdragen naar jaarschijven is, zoals in de uitgangspunten is aangegeven, bepaald door middel van het verhoudingspercentage van de geraamde dekkingsmiddelen ten opzichte van het investeringsbedrag per (deel)project toe te passen op de geraamde indicatieve investeringsbedragen per jaar voor het betreffende (deel)project. Bij de raming van de ontvangsten van subsidies en bijdragen is rekening gehouden met het feit dat er in de jaren 2009 t/m 2011 nog slechts in zeer beperkte mate subsidies en bijdragen zijn ontvangen en er nog geen daadwerkelijke onttrekkingen aan reserves hebben plaatsgevonden.

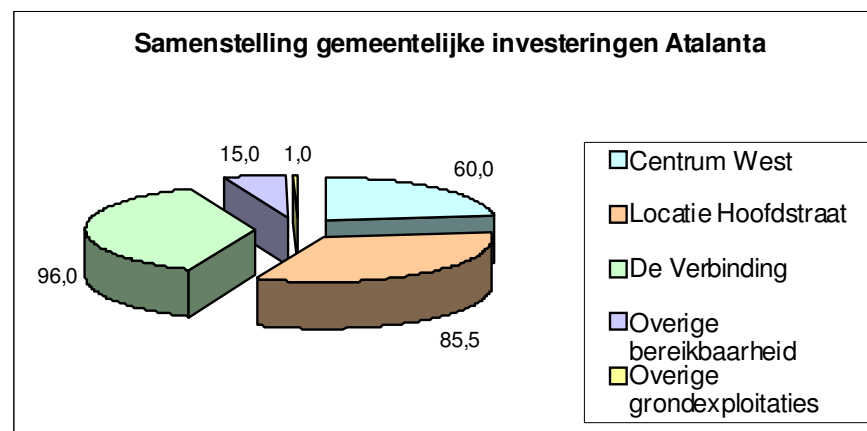
In relatie tot de financieringskosten wordt er vanuit gegaan dat de € 17 miljoen Rijksbijdrage met betrekking tot de verplaatsingsvergoeding DPE, die als dekking met een hoog risico in het FMP is opgenomen, pas begin 2016 wordt ontvangen en dat de gemeente deze nog te verkrijgen bijdrage tot dit moment moet voorfinancieren.

De hiervoor gepresenteerde “netto” investeringen Atalanta betreffen de investeringen die gedekt dienen te worden uit kapitaallastenbudgetten binnen de gemeentelijke exploitatie, danwel uit opbrengsten van exploitaties (parkeerexploitatie, vastgoedexploitatie, grondexploitatie, etc.).

De inzetbaarheid / adressering van toegekende dekkingsmiddelen (subsidies en bijdragen) voor investeringen binnen Atalanta dient in overleg met subsidiegevers (met name provincie Drenthe) in 2012 nader bepaald en ingevuld te worden. Dit vormt derhalve een risico in het kader van de dekking van gemeentelijke investeringen Atalanta. Nadat dit punt verder uitgezocht is, zullen de uitkomsten in een volgende versie van het FMP worden verwerkt.

In de hierboven opgenomen grafiek is de opbouw van de gemeentelijke investeringen Atalanta van € 257,5 miljoen naar voorbereiding, uitvoering en onvoorzien weergegeven.

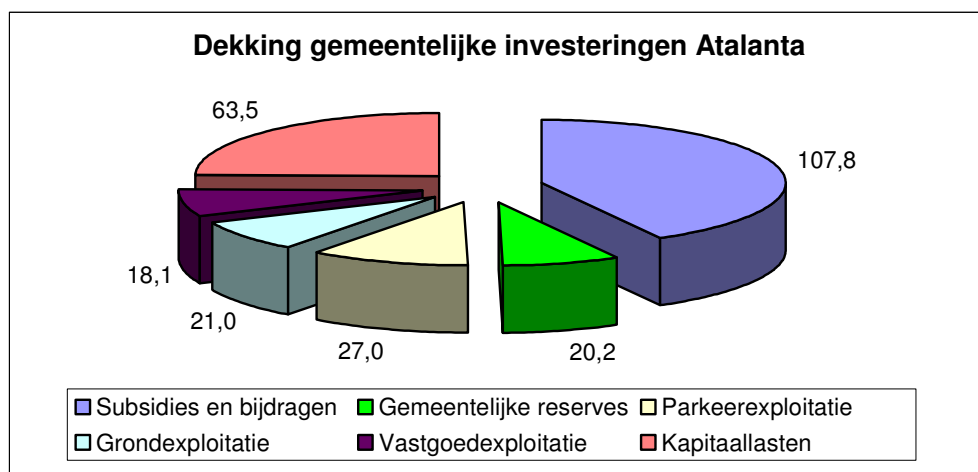

In de hierboven opgenomen grafiek is de geplande verdeling van de gemeentelijke investeringen Atalanta van € 257,5 miljoen naar de verschillende projectgroepen binnen Atalanta grafisch weergegeven.

Totaaloverzicht indicatieve dekking projecten binnen Atalanta

Totaaloverzicht (voorlopige) dekking projecten binnen Atalanta (indicatief)	Gemeente Totaal investering	Gemeente Reserves	Gemeente dekking kap.lstn.	Gemeente uit exploitatie			Te verkrijgen subsidies / bijdragen	Nog ongedekt	Totaal
				grondexpl.	parkeereexpl.	vastgoedexpl.			
De Verbinding									
Tunnel Hondsrugweg	45,00	3,06	12,17	-	-	-	29,77	-	45,00
Bijkomende infra-werken	12,00	0,43	4,14	-	-	-	7,43	-	12,00
Parkeergarage 1	14,75	-	-	-	14,75	-	-	-	14,75
Parkeergarage 2	12,25	-	-	-	12,25	-	-	-	12,25
Plein	12,00	0,04	4,61	-	-	-	7,35	-	12,00
Bereikbaar Emmen Centrum									
Aanpassing aansluitingen N34	1,00	0,08	0,26	-	-	-	0,67	-	1,00
Reconstructie Boermarkeweg	14,00	1,10	3,57	-	-	-	9,33	-	14,00
Centrum-West									
Theater	40,00	-	38,00	-	-	-	2,00	-	40,00
Wereld v.d. Ontmoeting	20,00	-	0,71	-	-	18,05	1,24	-	20,00
Inbreng boekwaarde Traverse	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DPE Next	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Locatie Hoofdstraat (grondexploitatie)									
Ontwikkeling locatie Hoofdstraat	85,50	15,50	-	20,00	-	-	50,00	-	85,50
Vastgoed door derden locatie Hoofdstraat	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Locatie Muzeval (grondexploitatie)									
Ontwikkeling locatie Muzeval	1,00	-	-	1,00	-	-	-	-	1,00
Vastgoed door derden locatie Muzeval	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal investeringen	257,50	20,20	63,46	21,00	27,00	18,05	107,79	-	257,50

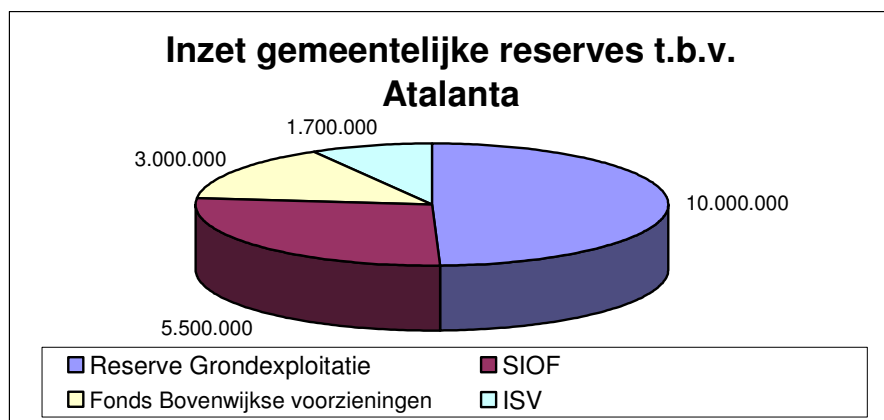
De in bovenstaand overzicht gepresenteerde indicatieve dekkingen verschillen in hardheid. In het risicoprofiel dekking gemeentelijke investeringen in hoofdstuk 2.1 wordt de hardheid van de dekking in beeld gebracht.

In de hiernaast opgenomen grafiek is de verwachte dekking van de gemeentelijke investeringen Atalanta van € 257,5 miljoen weergegeven

De inzet van de gemeente voor dekking van investeringen Atalanta bedraagt, naast de investeringen die terugverdiend dienen te worden uit de exploitatie ervan (grondexploitatie, parkeerexploitatie, exploitatie vastgoed), circa € 84 miljoen. Deze circa € 84 miljoen gemeentelijke inzet voor investeringen Atalanta betreft € 20,2 miljoen inzet van gemeentelijke reserves en circa € 63,5 miljoen aan dekking investeringen uit in de gemeentelijke begroting opgenomen budgetten voor kapitaallasten.

Inzet gemeentelijke reserves ten behoeve van Atalanta	
Reserve Grondexploitatie	10.000.000
SIOF	5.500.000
Fonds Bovenwijkse voorzieningen	3.000.000
ISV	1.700.000
GSBIII	-
Totaal inzet gemeentelijke reserves	20.200.000

Budgetten in gemeentelijke exploitatie t.b.v. dekking kapitaallasten Atalanta			
Budget voor kapitaallasten		investeringsbedrag	basis voor omrekening
Kapitaallasten € 998.400 ikv bereikbaarheidsmaatregelen	998.400	14.790.000	lineair 40jr / 4,25%
Kapitaallasten € 800.000 ikv dierentuin/theater miv 2009	800.000	15.260.000	annuitair 40jr / 4,25%
Kapitaallasten € 500.000 ikv dierentuin/theater miv 2011 (1)	500.000	7.400.000	lineair 40jr / 4,25%
Kapitaallasten € 500.000 ikv dierentuin/theater miv 2011 (2)	500.000	6.030.000	€ 407.500 / lineair 40jr / 4,25%
		1.760.000	€ 97.500 / annuitair 40jr / 4,25%
Kapitaallasten € 1.100.000 ikv theater (huidige expl.kstn Muzeval)	1.100.000	20.980.000	annuitair 40jr / 4,25%
Totaal	3.898.400	66.220.000	

Ingezet voor dekking	3.712.200	63.460.000	
Nog beschikbaar voor dekking	186.200	2.760.000	
Totaal	3.898.400	66.220.000	

NB. Als gevolg van aanpassing van het rentepercentage van 4,5% naar 4,25% ontstaat er meer ruimte in beschikbaar investeringsvolume. Het investeringsbedrag “nog beschikbaar voor dekking” is als gevolg van de renteaanpassing van 4,5% naar 4,25% met ingang van 1 januari 2011 gestegen van € 640.000 (FMP 30-11-2010) naar € 2.760.000 (huidig FMP).

1.5. Totale meerjarenprognose Atalanta

In de totale meerjarenprognose Atalanta zijn naast de indicatieve meerjaren investeringsramingen en dekkingsramingen ook de gevolgen voor de gemeentelijke exploitatie in de komende jaren weergegeven (beschikbare budgetten Atalanta, versus te dekken algemene proces- en voorbereidingskosten, financieringslasten, etc.).

Totaal meerjaren prognose investeringen en dekking investeringen Atalanta	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totaal
Totaal investering	12,969	12,034	5,365	20,161	63,116	86,843	42,257	5,988	8,768	257,501
Inflatie / indexering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal investering (incl. indexering / inflatie)	12,969	12,034	5,365	20,161	63,116	86,843	42,257	5,988	8,768	257,501
Inkomsten / ontv. bijdragen	-	0,565	0,341	9,420	32,588	37,056	10,818	17,000	-	107,788
Inzet gemeentelijke reserves	-	-	-	3,184	7,408	8,366	1,242	-	-	20,200
Dekking investeringen uit subsidies en bijdragen en inzet van gemeentelijke reserves	-	0,565	0,341	12,603	39,996	45,422	12,060	17,000	-	129,513
Dekking uit opbrengst grondexploitatie										21,000
Dekking uit opbrengst parkeexploitatie										27,000
Dekking uit vastgoedexploitatie										18,050
Investerings te dekken uit exploitatie-opbrengsten										66,050
Dekking uit kapitaallasten - Theater										38,000
Dekking uit kapitaallasten - VVvO										0,715
Dekking uit kapitaallasten - Plain / Bijkomende infra										8,750
Dekking uit kapitaallasten - Bereikbaarheid										15,998
Investerings te dekken uit kapitaallasten binnen gemeentelijke begroting										63,462
Totaal gedekte investeringen										257,500
Totaal nog te dekken gemeentelijke investeringen Atalanta										0,001

In bovenstaand overzicht wordt op totalen een samenvatting gegeven van de beoogde dekking van de gemeentelijke investeringen Atalanta.

In het overzicht op de volgende bladzijde is de dekking van kosten Atalanta in de gemeentelijke exploitatie weergegeven. In dat overzicht wordt aangegeven hoe de kapitaallasten van deelprojecten Atalanta vanaf moment van ingebruikname, de financieringskosten Atalanta (rente tijdens de bouw) en de algemene proces- en voorbereidingskosten programma CvE (voorzover die niet geactiveerd worden met de investeringen) naar verwachting gedekt kunnen worden uit de budgetten en volumes die binnen de gemeentelijke exploitatie met betrekking tot Atalanta zijn opgenomen.

Dekking Atalanta-investeringen vanuit gemeentelijke exploitatie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Te dekken kapitaallasten vanaf in gebruik name									
Kapitaallasten parkeergarages	-	0,193	0,773	0,773	0,773	1,415	1,415	1,415	1,415
Kapitaallasten WvdO	-	-	-	-	-	-	-	0,984	0,984
Kapitaallasten Theater	-	-	-	-	-	-	-	1,992	1,992
Kapitaallasten plein / bijkomende infra	-	-	-	-	-	-	0,295	0,586	0,577
Kapitaallasten bereikbaarheid	-	-	-	-	-	0,411	0,815	1,060	1,048
Te dekken kapitaallasten Atalanta	-	0,193	0,773	0,773	0,773	1,826	2,526	6,037	6,015
Te dekken financieringslasten Atalanta (tijdens de bouw)	-	0,089	0,238	0,624	1,438	2,067	3,127	-	-
Te dekken algemene voorbereidings- en proceskosten Atalanta t.i.v. exploitatie	0,435	0,680	0,954	0,850	0,725	0,550	0,400	-	-
Te dekken kapitaallasten voorbereidingskrediet december 2006	0,040	0,039	0,037	0,036	0,034	-	-	-	-
Totaal te dekken in gemeentelijke exploitatie	0,475	1,001	2,002	2,284	2,970	4,443	6,053	6,037	6,015
Gedekt in gemeentelijke exploitatiebegroting									
dekking uit opbrengst parkeerexploitatie	-	0,193	0,773	0,773	0,773	1,415	1,415	1,415	1,415
dekking uit opbrengst exploitatie vastgoed	-	-	-	-	-	-	-	0,984	0,984
	-	0,193	0,773	0,773	0,773	1,415	1,415	2,399	2,399
Incidenteel beschikbaar voor proceskosten 2009	0,250	-	-	-	-	-	-	-	-
Structureel extra dierentuin / theater miv 2009	0,800	0,800	0,400	0,800	0,800	0,800	0,800	0,800	0,800
Budget kapitaallasten voorbereidingskrediet december 2006	-	0,039	0,037	0,036	0,034	-	-	-	-
Bereikbaarheidsmaatregelen	-	0,340	0,001	0,098	0,998	0,998	0,998	0,998	0,998
Structureel extra miv 2011 verplaatsing, bouw theater en (her)ontwikkeling Emmen Centrum	-	-	0,500	0,500	0,500	0,500	0,500	0,500	0,500
Structureel extra miv 2011 verplaatsing, bouw theater en (her)ontwikkeling Emmen Centrum	-	-	0,500	-	0,500	0,500	0,500	0,500	0,500
Exploitatiekosten huidige theater (vanaf 1-7-2014 inzetbaar)	-	-	-	-	-	-	-	1,100	1,100
	1,050	1,179	1,438	1,434	2,832	2,798	2,798	3,898	3,898
Totaal gedekt binnen gemeentelijke exploitatie	1,050	1,372	2,211	2,208	3,606	4,214	4,214	6,297	6,297
Overschot / tekort op dekking (egalisatie via Bestemmingsreserve Atalanta)	0,575	0,371	0,208	0,076	0,636	0,230	1,839	0,260	0,282

Korte puntsgewijze toelichting

In de totale meerjarenprognose zijn mutaties opgetreden als gevolg van verwerking van onder meer de volgende mutaties:

- Verwerking incidentele bezuinigingen 2011 en 2012 op Atalanta-budgetten
- Aanpassing rekenrente van 4,5% naar 4,25% met ingang van 1 januari 2011 voor financieringskosten en voor kapitaallasten
- Nieuwe planning / fasering van investeringen
- Nieuwe planning / fasering van bijdragen en inzet van reserves
- Uitbreiding met jaarschijf 2017.
- Voorfinanciering € 17 miljoen tot en met 2015 door de gemeente Emmen, zijnde een deel van de dekking locatie Hoofdstraat / verplaatsingsvergoeding.

Verloop saldo bestemmingsreserve Atalanta

In het hiervoor opgenomen overzicht is het effect van alle investeringen en kosten met betrekking tot Atalanta op de jaarlijks beschikbare exploitatiebudgetten met betrekking tot Atalanta weergegeven. De in het overzicht gepresenteerde overschotten / tekorten per jaarschijf worden geëgaliseerd middels de bij raadsbesluit van december 2009 ingestelde bestemmingsreserve Atalanta.

Op basis van het hiervoor opgenomen overzicht kan geconstateerd worden dat de stand van de bestemmingsreserve Atalanta op basis van de huidige indicatieve prognoses ultimo 2015 negatief wordt. Tot en met 2017 bedraagt het geraamde cumulatief saldo van de bestemmingsreserve Atalanta € 0,188 positief. Aangezien het indicatieve ramingen betreft met de nodige onzekerheid en het verwachte negatief saldo van de reserve ultimo 2015 volgens de huidige prognos relatief beperkt is, zal hier op dit moment verder nog actie op ondernomen worden.

Financieringslasten en kapitaallasten in relatie tot budgetten m.b.t. Atalanta in de gemeentelijke exploitatie

Een belangrijk aandachtspunt vormen de financieringskosten tijdens de bouw in dit geactualiseerde financieel meerjarenperspectief ten opzichte van de voorgaande versie van het FMP. Deze rentekosten over investeringen tijdens de bouw zijn in voorliggend FMP circa € 3,7 miljoen hoger dan in het vorige FMP van 30 november 2010. Deze toename van de rentekosten over investeringen tijdens de bouw zijn onder meer het gevolg van verschuivingen in dit geactualiseerde financieel meerjarenperspectief in investeringsramingen en ramingen van dekkingen over de jaren, wijziging van het rentepercentage van 4,5% naar 4,25% met ingang van 2011 en het rekening houden met de voorfinanciering van € 17 miljoen dekking locatie Hoofdstraat / verplaatsingsvergoeding tot en met 2015.

De negatieve invloed op de geraamde indicatieve financieringslasten komt tot uitdrukking in het gepresenteerde indicatieve “overschot” op de kapitaallastebudgetten (gemeentelijke exploitatie). Bovendien wordt dit in het geactualiseerde FMP gepresenteerde indicatieve “overschot” op de exploitatiebudgetten met betrekking tot Atalanta negatief beïnvloed door de incidentele bezuinigingen op gemeentelijke exploitatiebudgetten met betrekking tot Atalanta over 2011 (bijna € 1,1 miljoen) en 2012 (circa € 1,4 miljoen). Tenslotte is het in het geactualiseerde FMP gepresenteerde indicatieve “overschot” op de exploitatiebudgetten met betrekking tot Atalanta positief beïnvloed doordat verschuivingen in investeringen en data van in gebruikname, hebben geleid tot latere ingebruikname en daaraan gekoppeld latere ingang van kapitaallasten.

De indicatief berekende financieringskosten zijn gebaseerd op de globale indicatieve raming van investeringen en dekking van investeringen, die globaal in de tijd zijn uitgezet in de meerjaren investerings- en dekkingsraming. Gelet op de huidige stand van zaken en de bestaande onzekerheden ten aanzien van de indicatieve ramingen moet het gepresenteerde “overschot / tekort” op de kapitaallastebudgetten (gemeentelijke exploitatie) als zuiver indicatief worden beschouwd.

Dierenpark Emmen (DPE / DPE Next)

De overzichten op deze bladzijde betreffen een uitbreiding op het vorig FMP in verband met kosten van (financiering) DPE en DPE Next in relatie tot de raadsbesluiten van 20 december 2010 en 3 oktober 2011.

Kosten bijdragen DPE Next	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Te dekken bijdragen DPE Next										
Bijdrage € 5 miljoen beplanting DPE (t.l.v. SIOF)					2,500	2,500				5,000
Bijdrage € 2 miljoen i.k.v. vrienden-aandeel o.b.v. verdubbelingssysteem (t.l.v. SIOF)							2,000			2,000
Totaal te dekken bijdragen DPE Next	-	-	-	-	2,500	2,500	2,000	-	-	7,000
Dekking uit gemeentelijke reserves										
Dekking € 5 miljoen bijdrage beplanting uit SIOF					2,500	2,500				5,000
Dekking € 2 miljoen i.k.v. vrienden-aandeel uit SIOF							2,000			2,000
Totaal gedekt uit gemeentelijke reserves	-	-	-	-	2,500	2,500	2,000	-	-	7,000
Overschot / tekort op dekking	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kosten van (financiering) DPE / DPE Next	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Te dekken kosten (financiering) DPE / DPE Next										
Buiten invordering stelling erfpachtcanon			0,354	0,354	0,354	0,354	0,354			
Rentelasten verschil 4,25% - 3,25% lening overbrugging DPE 2010-2015 max. € 22 miljoen			0,030	0,060	0,100	0,140	0,190	0,220	0,220	
Rentelasten verschil 4,25% - 3,25% lening € 12,5 miljoen							0,060	0,125	0,125	
Rentelasten financiering deelneming DPE van € 10 miljoen tegen 4,25%							0,425	0,425	0,425	
Totaal te dekken in gemeentelijke exploitatie	-	-	0,384	0,414	0,454	0,494	1,029	0,770	0,770	
Gedekt in gemeentelijke exploitatiebegroting m.b.t. kosten (financiering) DPE / DPE Next										
Budget overbrugging DPE				0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	0,600	
Budget rentelasten voorfinanciering			0,187	0,473	0,727	0,748	0,748	0,748	0,748	
Totaal gedekt binnen gemeentelijke exploitatie	-	-	0,187	1,073	1,327	1,348	1,348	1,348	1,348	
Overschot / tekort op dekking (egalisatie via Bestemmingsreserve Rente Voorfinanciering Atalanta)	-	-	0,197	0,659	0,873	0,854	0,319	0,578	0,578	3,663

Zoals ook in het raadsbesluit van 3 oktober 2011 opgenomen zal de stand van de bestemmingsreserve Voorfinanciering Atalanta ultimo 2011 tijdelijk circa € 200.000 negatief zijn, als gevolg van het ontbreken van € 600.000 dekking in 2011.

Hoofdstuk 2: Risico's

2.1. Risicoprofiel dekking gemeentelijke investeringen Atalanta

Ten aanzien van de totale dekking / financiering van het project Atalanta is een risicoprofiel opgesteld. Per dekkingsmiddel / financieringsbron is hierin aangegeven hoe hoog het risico / de onzekerheid ten aanzien van de realisatie van de betreffende dekking / financiering is. De dekking van de gemeentelijke investeringen Atalanta is in dit risicoprofiel gepresenteerd naar 5 risicocategorieën.

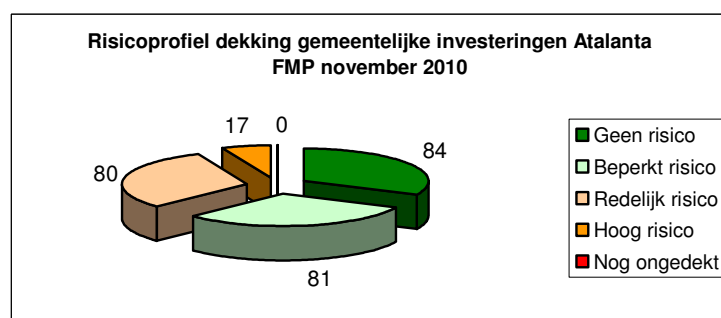
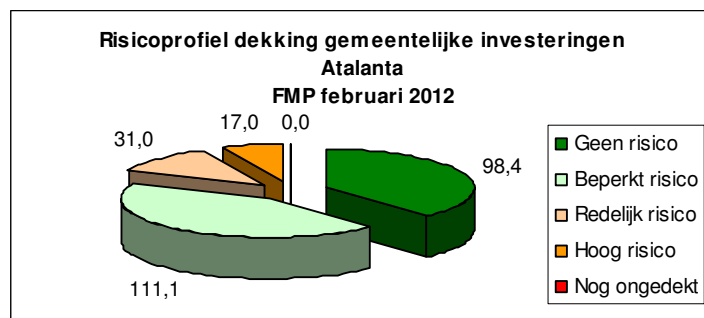
Als uitgangspunt voor de indeling van dekkingsmiddelen in risicocategorieën worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1	<u>Geen risico:</u> Indicaties voor indeling van dekkingsmiddelen in de categorie "geen risico" zijn: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Inzet van eigen gemeentelijke middelen waar reeds besluitvorming over plaats heeft gevonden (beschikbaar in begroting, besluiten tot aanwending van reserves, etc.) ▪ Subsidiegelden / bijdragen van derden die reeds zijn toegekend (schriftelijk / beschikking) ▪ Dekking uit exploitaties, waarbij een zeer hoge mate van zekerheid bestaat omtrent de realisatie van de kostendekkende exploitatie (o.b.v. besluitvorming / afgesloten contracten, etc.)
2	<u>Beperkt risico:</u> Indicaties voor indeling van dekkingsmiddelen in de categorie "beperkt risico" zijn: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorgenomen inzet van eigen gemeentelijke middelen waar nog formele besluitvorming over plaats dient te vinden, maar waar in principe wel ruimte voor is en waar informeel wel reeds overeenstemming over bestaat. ▪ Subsidiegelden / bijdragen van derden die reeds zijn toegezegd, maar nog niet formeel zijn toegekend. ▪ Dekking uit exploitaties, waarbij een grote mate van zekerheid bestaat omtrent de realisatie van de kostendekkende exploitatie (o.b.v. diepgaand onderzoek, gedegen onderbouwde calculaties, etc.)
3	<u>Redelijk risico:</u> Indicaties voor indeling van dekkingsmiddelen in de categorie "redelijk risico" zijn: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Subsidiegelden / bijdragen van derden die een redelijke kans hebben om binnengehaald te worden, maar nog niet formeel zijn toegezegd. ▪ Dekking uit exploitaties, waarbij een redelijke mate van zekerheid bestaat omtrent de realisatie van de kostendekkende exploitatie (o.b.v. globaal onderzoek, uitgevoerde calculaties, etc.)
4	<u>Hoog risico:</u> Indicaties voor indeling van dekkingsmiddelen in de categorie "hoog risico" zijn: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Subsidiegelden / bijdragen van derden die mogelijk binnengehaald kunnen worden, maar waarvoor nog geen indicatie te geven is of deze middelen ook verkregen zullen gaan worden. Er hebben echter wel al de nodige acties plaatsgevonden en Atalanta staat in ieder geval op de agenda van de subsidiegever. ▪ Verwachte dekking uit exploitaties, waarbij nog onvoldoende zekerheid bestaat omtrent de realiteit van de kostendekkende exploitatie.
5	<u>Nog ongedekt:</u> Bij deze nog te verwerven middelen dient de dekking nog gevonden te worden. Er is hierbij nog geen richting aan te geven, waaruit de dekking / financiering mogelijk gerealiseerd zou kunnen worden .

Risicoprofiel dekking gemeentelijke investeringen Atalanta

Risicoprofiel dekking investeringen Atalanta	Investerings gemeente in mln.	Financiering Geen risico (is gedekt)			Financiering Beperkt risico			Financiering Redelijk risico			Financiering Hoog risico			Financiering Nog ongedekt		Totaal in mln.
		bedrag	in mln.	financier	sub-totaal	bedrag	in mln.	financier	sub-totaal	bedrag	in mln.	financier	sub-totaal	bedrag	in mln.	
Verbinding (investeringsproject / infrastructuur)																
Tunnel Hondsrugweg	45,00	15,23	Gem. middelen		29,77	Subsidie										45,00
Bijkomende Infra	12,00	4,57	Gem. middelen		7,43	Subsidie										12,00
Parkeergarage 1	14,75	14,75	Parkeereexploitatie													14,75
Parkeergarage 2	12,25				12,25	Parkeereexploitatie										12,25
Plein	12,00	4,65	Gem. middelen		7,35	Subsidie										12,00
Afboeking BW Traverse	-															-
Bereikbaar Emmen Centrum																
Aanpassing aansluitingen N34	1,00	0,33	Gem. middelen		0,67	Subsidie										1,00
Reconstructie Boermarkeweg	14,00	4,67	Gem. middelen		9,33	Subsidie										14,00
Centrum-West																
Theater	40,00	36,00	Gem. middelen		2,00	Subsidie										40,00
Wereld v.d. Ontmoeting	20,00	0,71	Gem. middelen		1,24	Subsidie										20,00
Inbreng boekwaarde traverse	-				16,05	Expl. vastgoed										-
DPE Next	-				-	Expl. vastgoed										-
Locatie Hoofdstraat (grondexploitatie)																
Ontwikkeling locatie Hoofdstraat	85,50	15,50	Gem. middelen		23,00	Subsidie			10,00	Subsidie		17,00	Subsidie			85,50
Vastgoed door derden locatie Hoofdstraat (private investeringen)									20,00	Grondexpl.						
Locatie Muzeval (grondexploitatie)																
Ontwikkeling locatie Muzeval	1,00								1,00	Grondexpl.						1,00
Vastgoed door derden locatie Muzeval (private investeringen)																
TOTAAL	257,50	98,41			111,09				31,00			17,00				257,50

Voor het totaal van de gemeentelijke investeringen Atalanta kan de dekking als volgt grafisch worden weergegeven:

Om de ontwikkeling ten opzichte van voorgaand FMP aan te geven is in de rechter grafiek het risicoprofiel dekking gemeentelijke investeringen Atalanta uit het FMP van 30 november 2010 opgenomen.

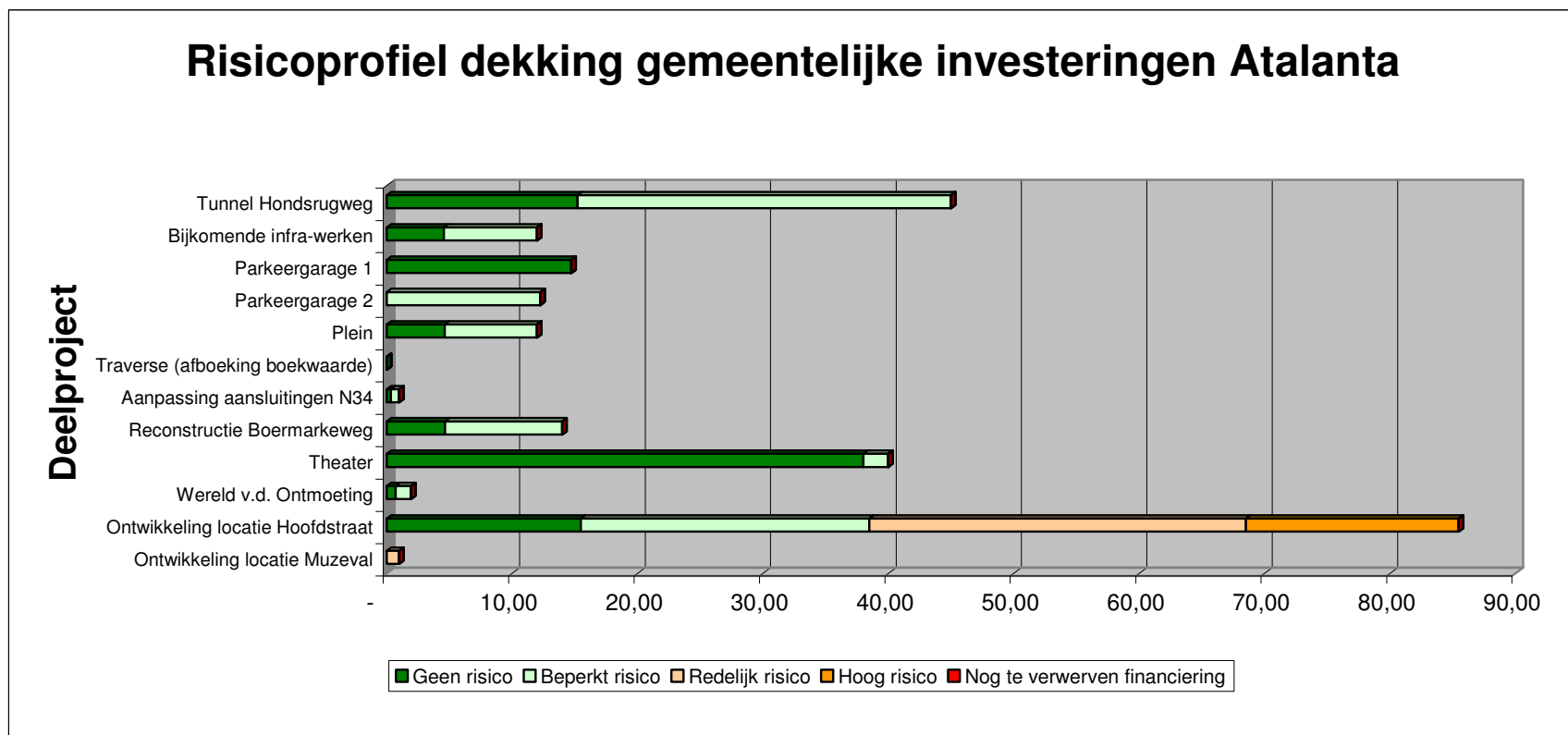
De belangrijkste mutaties in het risicoprofiel dekking gemeentelijke investeringen van februari 2012 ten opzichte van het risicoprofiel dekking gemeentelijke investeringen van november 2010 zijn hierna kort toegelicht.

Mutaties in risicoprofiel FMP febr 2012 t.o.v. FMP nov 2010

- 1) € 14,75 mln. dekking parkeergarage I (Willinkplein) is verschoven van "Redelijk Risico", naar "Geen Risico". Dit omdat alle besluitvorming heeft plaatsgevonden en de parkeergarage reeds gereed is en in gebruik is genomen. Het kostendekkend exploiteren van de in gebruik genomen parkeergarage is de verantwoordelijkheid van de reguliere lijnorganisatie. Ook het hiermee verband houdende exploitatierisico is een risico dat de lijnorganisatie verder dient te beheersen.
- 2) € 12,25 mln. dekking parkeergarage II (Willinkplein) is verschoven van "Redelijk Risico" naar "Beperkt Risico". 31 maart 2011 is door de raad het raamkrediet voor deze parkeergarage verleend. In het kader hiervan heeft er door Spark een onderzoek plaatsgevonden naar de haalbaarheid en kostendekkendheid van de parkeergarage II (Willinkplein). Op basis hiervan wordt het risico ten aanzien van de dekking nu verlaagd naar "Beperkt Risico". Na definitieve besluitvorming door het college en de beschikbaarstelling van het uitvoeringskrediet voor de realisatie van deze parkeergarage zal het risico m.b.t. de exploitatie worden overgedragen aan de reguliere lijnorganisatie en kan de dekking als "Geen Risico" worden aangemerkt.
- 3) € 18,05 mln. dekking vastgoedexploitatie WvdO is verschoven van "Redelijk Risico" naar "Beperkt Risico". In april 2011 is middels het plan van eisen bedrijfsplan DPE Next 7.0 vanuit de gemeente de eis gesteld dat DPE de WvdO zal huren en dat ze de kapitaalslasten van de investering middels de huur zullen dekken. In het bedrijfsplan DPE Next 7.0a, dat op 3 oktober 2011 door de raad is behandeld, is invulling gegeven aan deze eis; de huursom voor de Wereld van de Ontmoeting is verwerkt in het bedrijfsplan DPE Next 7.0a. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een deel van de Wereld van de Ontmoeting door DPE zal worden gerealiseerd en dat de gemeente hiervoor een lening zal verstrekken, danwel hiervoor (deels) garant zal staan.
- 4) De Traverse is niet meer opgenomen in het FMP. O.b.v. raadsbesluit van 3 oktober 2011 is bepaald dat de erfpacht voor de Traverse ook ná 1-7-2015 niet meer in rekening zal worden gebracht aan DPE. Derhalve is hiermee de eerder geplande dekking van de kapitaallasten Traverse (uit verhuur WvdO) komen te vervallen.

Hieronder wordt het risicoprofiel dekking gemeentelijke investeringen Atalanta per project grafisch weergegeven.

Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt is het risico van de dekking het grootste ten aanzien van het deelproject “Ontwikkeling locatie Hoofdstraat”. Op dit onderdeel heeft een groot deel van de dekking nog een redelijk, danwel hoog risicoprofiel.

Hieronder zijn de belangrijkste risico's ten aanzien van de dekking van de gemeentelijke investeringen Atalanta ultimo het 3^e kwartaal 2011 opgenomen. Deze risico's zijn ontleend aan de 3^e kwartaalrapportage 2011 Atalanta.

2.2. Risico's m.b.t. indicatieve investeringsramingen Atalanta en indicatieve dekking gemeentelijke investeringen Atalanta

2.2.1. Risico's ten aanzien van investeringsramingen en calculaties Atalanta

Hieronder zijn de belangrijkste risico's (prioriteit 1 en 2 risico's) ten aanzien van de investeringsramingen en calculaties van gemeentelijke investeringen Atalanta ultimo het 3^e kwartaal 2011 opgenomen. Deze risico's zijn ontleend aan de 3^e kwartaalrapportage 2011 Atalanta.

BELANGRIJKSTE RISICO'S TEN AANZIEN VAN INVESTERINGSRAMINGEN / CALCULATIES ATALANTA

Nr. regel	Nr. risico	Beschrijving van het risico	Oorzaak van het risico	Gemeld sinds	beschrijving gevolg	Beheersmaatregel	Stand van zaken uitvoering beheersmaatregel	Kans van optreden ultimo Q3-2011	Totaal gevolg ultimo Q3-2011	Prioriteit Ultimo Q3-2011
							Uitgebreid			
1	15	Kostenramingen van ontwerpen op basis van ambitieniveau en verwachtingen passen niet binnen het indicatieve financiële kader (FMP).	De investerings-ramingen betreffen een zeer globaal indicatieve raming. Deze ramingen worden als kader gehanteerd. De ambitie is hoog. De precieze invulling / uitwerking van de diverse deelprojecten moet nog plaatsvinden. Hier zal uit moeten blijken of dit kan binnen de globale indicatieve financiële kaders en rekening houdende met de realisatie van de gewenste kwaliteit en ambitie.	01-2009	* Dilemma keuze voor ambitie, of financiële haalbaarheid middels versobering van plannen	1) Voor aanvang van de daadwerkelijke realisatie duidelijkheid verkrijgen omtrent het totale uiteindelijke kostenplaatje in relatie tot het gewenste ambitieniveau 2) Onderzoek naar mogelijkheden aanvullende externe financiering op basis van de hogere kwaliteit 3) Onderzoek naar mogelijkheden aanvullende interne financiering 4) Op basis van totaal kosten- en financieringsplaatje in relatie tot het gewenste ambitieniveau voor aanvang van de realisatie een helder en duidelijk besluit laten nemen omtrent keuze voor kosten en financiering in relatie tot de te realiseren ambitie	1) Planning 4e kwartaal 2011 v.w.b. Hondsrugwegtunnel 2) Nog niet van toepassing 3) Nog niet van toepassing 4) Planning 4e kwartaal 2011 v.w.b. Hondsrugwegtunnel	Gemid-deld	Groot	2
2	56	Onjuistheid en/of onvolledigheid van ramingen en calculaties	in het huidige stadium van het project zijn er nog de nodige onduidelijkheden en onzekerheden.	02-2009	* Extra kosten / budgetoverschrijding * Vertraging	1) Continue hercalculatie en verfijning van calculaties 2) Raadplegen / inzetten van deskundigen op het betreffende vakgebied voor de calculaties op elk van de deelprojecten 3) Second opinion op belangrijke ramingen en calculaties laten uitvoeren	1) In 2010 hebben hercalculaties voor Hondsrugwegtunnel en Theater / WvdO plaatsgevonden. 2) Loopt. 3) Nog niet van toepassing.	Gemid-deld	Groot	2

2.2.2. Risico's ten aanzien van dekking gemeentelijke investeringen Atalanta

Hieronder zijn de belangrijkste risico's (prioriteit 1 en 2 risico's) ten aanzien van de dekking van gemeentelijke investeringen Atalanta ultimo het 3^e kwartaal 2011 opgenomen. Deze risico's zijn ontleend aan de 3^e kwartaalrapportage 2011 Atalanta.

BELANGRIJKSTE RISICO'S TEN AANZIEN VAN DE DEKKING VAN GEMEENTELIJKE INVESTERINGEN ATALANTA

Nr. regel	Nr. risico	Beschrijving van het risico	Oorzaak van het risico	Gemeld sinds	beschrijving gevolg	Beheersmaatregel	Stand van zaken uitvoering beheersmaatregel	Kans van optreden ultimo Q3-2011	Totaal gevolg ultimo Q3-2011	Prioriteit Ultimo Q3-2011
							Uitgebreid			ACTUEEL
3	131	Onvoldoende financiering / dekking voor investeringen Atalanta-project. (verzamelrisico)	Voor realisatie van het project zijn veel externe bijdragen en inzet van gemeentelijke middelen noodzakelijk. Nog niet voor alle benodigde middelen is al dekking aanwezig.	01-2009	* Tekorten in dekking / financiering * Ambitie kan niet (volledig) gerealiseerd worden	1) Adequate lobby. 2) Adequaate subsidiebeheer. 3) Te verkrijgen subsidies en bijdragen helder en eenduidig vastleggen. 4) Gemeentelijke dekkingsmiddelen daadwerkelijk middels besluitvorming vastleggen voor Atalanta.	1) Loopt 2) Planning 2011 3) Planning 2011 4) Planning 2011	Hoog	Groot	1
4	8	Onvoldoende financiering / dekking voor Atalanta-project. Beoogde subsidies en bijdragen worden niet verkregen.	Voor de realisatie van het project zijn veel externe bijdragen nodig. Gezien de korte looptijd van het project zijn mogelijke bijdragen nog niet hard. Bovendien zijn de economische omstandigheden op dit moment niet gunstig en spelen bezuinigingen op Rijksniveau een rol.	01-2009	* Tekorten in dekking / financiering * Ambitie kan niet (volledig) gerealiseerd worden	1) Voortdurende aandacht in werkgroep lobby voor ontstaan nieuwe subsidiestromen 2) Alternatieve subsidiestromen in ogeschouw nemen en al betrekken in lobby-activiteiten en signaleren van nieuwe / alternatieve mogelijkheden 3) Optimaliseren inzet eigen financiering, onder meer via schuiven met financieringsbronnen binnen Atalanta 4) Inzetten van geactualiseerd MKBA	1) Dit staat hoog op de agenda van de werkgroep Lobby. 2) Voortdurende aandacht van subsidieadviseur gemeente Emmen. Deze is voor circa 50% van zijn werkzaamheden ingezet voor Atalanta. 3) Dit gebeurt continu en leidt tot actualisering van het FMP. 4) Geactualiseerd MKBA is opgesteld.	Hoog	Groot	1

Nr. regel	Nr. risico	Beschrijving van het risico	Oorzaak van het risico	Gemeld sinds	beschrijving gevolg	Beheersmaatregel	Stand van zaken uitvoering beheersmaatregel	Kans van optreden ultimo Q3-2011	Totaal gevolg ultimo Q3-2011	Prioriteit Ultimo Q3-2011
							Uitgebreid			
5	101	Investeringen m.b.t. Atalanta kunnen niet worden gedekt uit de aangevraagde / toegekende subsidies doordat betreffende investeringen niet als subsidiabele kosten mogen worden aangemerkt in het kader van de betreffende subsidieregeling (adressering van subsidie naar subsidieregelingen dient nog plaats te vinden).	De investeringen met betrekking tot Atalanta moeten nog geadresseerd worden als subsidiabele kosten bij de diverse subsidieregelingen. Hoewel diverse subsidies beoogd zijn, al aangevraagd zijn, danwel reeds toegekend zijn, heeft in veel gevallen nog geen exacte adressering van deze subsidies / bijdragen plaatsgevonden naar in het kader van de subsidie / bijdrage subsidiabele kosten. Er bestaat hiervoor nog onvoldoende inzicht in de voorwaarden en doelstellingen van subsidieregelingen. Voor een belangrijk deel moeten de subsidies op basis van specifieke projectaanvragen nog definitief worden toegekend.	02-2010	* Tekorten in dekking / financiering * Ambitie kan niet (volledig) gerealiseerd worden	1) Aanstellen projectleider subsidies 2) Uit (laten) zoeken subsidievoorwaarden in relatie tot uit subsidie te dekken investeringen 3) Heldere en vastgelegde afspraken omtrent de adressering van subsidies maken met subsidiegevers 4) Continue communicatie / afstemming omtrent subsidievoorwaarden met projectleiders binnen Atalanta.	1) Functie van projectleider subsidies is per 1 januari 2011 ingevuld. 2) Trajecten / overleggen met provincie lopen. Provincie heeft nog geen besluit genomen. EFRO op basis van beschikking helder. 3) Trajecten / overleggen met provincie lopen. Provincie heeft in het 2e kwartaal 2011 nog geen besluit genomen. De provincie is gevraagd om de toekenning van € 18 mln RSP+ voor DPE Next, € 2 mln. RSP+ voor het Theater en € 12 mln extra voor DPE Next. EFRO-toekenning is op basis van beschikking / toekenning redelijk helder. 4) In 2011 op te pakken en te realiseren (vast agendapunt op projectleidersoverleg)	Hoog	Groot	1
6	104	REP-regionaal bijdrage van Rijk en Provincie Drenthe (€ 10 miljoen + € 3,6 miljoen co-financiering provincie Drenthe) kan niet, of niet volledig worden verkregen, danwel worden ingezet ter dekking van de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat (inclusief de aan DPE te betalen verplaatsingsvergoeding).	De voorwaarden ten aanzien van de aanwending REP regionaal bijdrage zijn nog onduidelijk. Het is niet precies bekend waar de REP Regionaal bijdrage voor kan worden ingezet. Ook de voorwaarde over 35% bijdrage bedrijven / kennisinstellingen in het kader van REP-regionaal is onduidelijk.	02-2010	* Tekorten in dekking / financiering * Ambitie kan niet (volledig) gerealiseerd worden	1) Aanstellen projectleider subsidies 2) Uit (laten) zoeken subsidievoorwaarden in relatie tot uit subsidie te dekken investeringen 3) Heldere en vastgelegde afspraken maken met subsidiegever	1) Functie van projectleider subsidies is per 1 januari 2011 ingevuld. 2) Trajecten / overleggen met provincie lopen. 3) Trajecten / overleggen met provincie lopen.	Hoog	Groot	1

Nr. regel	Nr. risico	Beschrijving van het risico	Oorzaak van het risico	Gemeld sinds	beschrijving gevolg	Beheersmaatregel	Stand van zaken uitvoering beheersmaatregel	Kans van optreden ultimo Q3-2011	Totaal gevolg ultimo Q3-2011	Prioriteit Ultimo Q3-2011
							Uitgebreid			
7	135	Dekking van de verplaatsingsvergoeding DPE van € 65,5 miljoen kan niet volledig gerealiseerd worden.	De in principe met DPE overeengekomen verplaatsingsvergoeding van € 65,5 miljoen is nog niet volledig gedekt.	02-2011	Niet kunnen realiseren van de volledige dekking van de verplaatsingsvergoeding van € 65,5 miljoen leidt tot extra kosten voor de gemeente en/of bezuinigingen waardoor de ambities van Atalanta mogelijk niet gerealiseerd kunnen worden.	1) Toegezegde bijdragen adresseren en vastleggen 2) Bijdrage VROM (€ 17 miljoen) proberen te verkrijgen 3) Zoeken naar alternatieve dekkingsbronnen en bijdragen 4) Onderzoeken naar eventuele mogelijkheden tot bezuinigingen	1) In het 1e halfjaar 2011 heeft uigebreed ambtelijk overleg en afstemming met de provincie hierover plaatsgevonden. Provincie heeft hier tot op dit moment echter nog geen besluit over genomen. 2) MIRT optimalisatiefase is in overleg met VROM doorlopen. T.b.v. de MIRT verkenning wordt momenteel een Mirt verkenning Businesscase 3.0 locatie Hoofdstraat opgesteld. Deze zal ook gehanteerd worden in het kader van verdere acties en lobby ter verkrijging van de rijksbijdragen conform de door de 2e kamer aangenomen motie Roefs Koopmans. In najaar 2011 zal besluitvorming in het kader van MIRT plaatvinden. Verrijking van deze subsidie is op dit moment echter hoogst onzeker. 3) Onderdeel van de werkzaamheden van de werkgroep Lobby. 4) Nog niet van toepassing.	Hoog	Groot	1

Nr. regel	Nr. risico	Beschrijving van het risico	Oorzaak van het risico	Gemeld sinds	beschrijving gevolg	Beheersmaatregel	Stand van zaken uitvoering beheersmaatregel	Kans van optreden ultimo Q3-2011	Totaal gevolg ultimo Q3-2011	Prioriteit Ultimo Q3-2011
							Uitgebreid			
8	144	De beoogde € 17 miljoen bijdrage van het ministerie van VROM voor de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat (incl. de aan DPE te betalen verplaatsingsvergoeding) kan niet daadwerkelijk worden verkregen.	Aan het ministerie van VROM is om een bijdrage van € 25,5 miljoen gevraagd in de verplaatsingskosten DPE van € 65,5 miljoen (ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat). In mei 2010 heeft het ministerie van VROM € 8,5 subsidie toegekend uit de FES gelden voor de nota Ruimte. Op basis van een eind 2009 door de 2e kamer aangenomen motie dienen de ministers van Infra, Cultuur, Economische Zaken en Wonen in het kader van integraliteit te zoeken naar de rest van de benodigde financiën voor de bijdrage aan het Centrumproject Emmen. In dit kader wordt momenteel ook de MIRT-verkenningfase doorlopen. Naart verwachting zal er eind 2011 meer duidelijkheid komen over de verkrijging van deze mogelijke bijdrage in de verplaatsingskosten DPE.	03-2011	* Tekorten in dekking / financiering * Ambitie kan niet (volledig) gerealiseerd worden.	1) Optimalisatie MIRT locatie Hoofdstraat afronden 2) Middels actieve lobby bijdrage € 17 miljoen proberen te verkrijgen	1) MIRT optimalisatiefase is in overleg met VROM doorlopen. 2) T.b.v. de MIRT verkenning wordt momenteel een Mirt verkenning Businesscase 3.0 locatie Hoofdstraat opgesteld. Deze zal ook gehanteerd worden in het kader van verdere acties en lobby ter verkrijging van de rijksbijdragen conform de door de 2e kamer aangenomen motie Roefs Koopmans. In najaar 2011 zal besluitvorming in het kader van MIRT plaatvinden. Verkrijging van deze subsidie is op dit moment echter hoogst onzeker.	Hoog	Groot	1
9	9	Onvoldoende mogelijkheden om middels inhoudelijke DEIK-ideeën subsidiemogelijkheid en te kunnen benutten.	Om beoogde bijdragen daadwerkelijk te verkrijgen moeten middels de inzet van de bijdragen de doelstellingen van subsidiegever gerealiseerd worden.	01-2009	* Tekorten in dekking / financiering * Ambitie kan niet (volledig) gerealiseerd worden	1) Vorming COP als platform voor subsidieverwerving / -verkrijging voor DEIK-thema's. 2) Tijdig de juiste expertise inhuren / inzetten 3) Afstemming vanuit beleidsprogramma's met partners DPE en provincie 4) Uitwerking / concretisering speerpunten DEIK 5) Actualisering MKBA. 6) Economische Effectanalyse uitvoeren 7) Duurzaamheid en Economie verder concretiseren.	1) In 2011 komt hier een projectvoorstel voor. 2) Gebeurt daar waar nodig 3) Loopt 4) Is in 2011 nader opgepakt en uitgewerkt. 5) Geactualiseerd MKBA is opgesteld en is in 3e kwartaal 2011 afgerond en opgeleverd door Ecorys. 6) Economische Effectanalyse is in het 3e kwartaal 2011 uitgevoerd en opgeleverd door Ecorys. 7) Loopt	Gemiddeld	Groot	2

Nr. regel	Nr. risico	Beschrijving van het risico	Oorzaak van het risico	Gemeld sinds	beschrijving gevolg	Beheersmaatregel	Stand van zaken uitvoering beheersmaatregel	Kans van optreden ultimo Q3-2011	Totaal gevolg ultimo Q3-2011	Prioriteit Ultimo Q3-2011
							Uitgebreid			
10	40	Gemeente is onvoldoende in staat om eigen middelen vrij te maken ter dekking van de kosten van Atalanta	Gemeentelijke middelen zijn schaars. In te zetten gemeentelijke reserves voor Atalanta zijn wel geoormd maar nog niet daadwerkelijk ingezet. De huidige economische omstandigheden, bezuinigingen en onverwachte tegenvallers zorgen tot meer druk op de gemeentelijke budgetten en reserves.	01-2009	* Financiële problemen voor gemeente * Imagoschade voor de gemeente * Ambitie kan niet (volledig) gerealiseerd worden	1) Strakke begrotingsdiscipline hanteren 2) Beoogde inzet van reserves voor Atalanta oormerken	1) Loopt 2) Loopt; vulling van de bestemmingsreserve Atalanta is onderwerp van gesprek; planning is om dit in het 1e kwartaal 2012 daadwerkelijk te realiseren.	Gemid-deld ACTUEEL	Groot ACTUEEL	2 ACTUEEL
11	133	Gemeentelijke bezuinigingen leiden tot vermindering van voor Atalanta beschikbare gemeentelijke budgetten en reserves.	Gemeenten hebben te maken met forse bezuinigingen. Ook de gemeente Emmen moet fors bezuinigen.	01-2011	* Tekorten in dekking / financiering * Ambitie kan niet (volledig) gerealiseerd worden	1) Gemeentelijke dekkingsmiddelen daadwerkelijk middels besluitvorming vastleggen voor Atalanta.	1) Planning 2011	Gemid-deld	Groot	2
12	149	Toe te rekenen algemene proces- en voorbereidingskosten Centrumvernieuwing Emmen / Atalanta (programmabureau en ontwikkelprojecten Atalanta) kunnen niet gedekt worden uit de beoogde en toegekende subsidies en bijdragen.	Kosten en investeringen zijn nog niet geadresseerd naar subsidies en bijdragen. Ook zijn nog niet alle voorwaarden ten aanzien van beoogde en toegekende subsidies en bijdragen al voldoende helder en duidelijk. Onduidelijk is nog of de middels een verdeelsleutel aan de diverse uitvoeringsprojecten toe te rekenen algemene proces- en voorbereidingskosten ook gedekt kunnen / mogen worden uit de betreffende subsidies en bijdragen.	03-2011	* Ongedekte kosten / extra kosten voor rekening van de gemeente Emmen	1) Adequate afstemming hieromtrent met subsidiegevers 2) Vastleggen van afspraken hieromtrent met subsidiegevers	1) Planning 1e kwartaal 2012 2) Planning 2e kwartaal 2012	Gemid-deld	Groot	2

